

Persbericht, 2 augustus 2019

Nationaal Monument Oranjehotel open vanaf 7 september 2019

Het Oranjehotel, de bijnaam voor de Scheveningse gevangenis tijdens de Tweede Wereldoorlog, opent op 7 september zijn deuren als herinneringscentrum. De gevangenis, waar tussen 1940 en 1945 ruim 25.000 Nederlanders werden opgesloten, veelal omdat ze in verzet kwamen tegen de Duitsers, was altijd onderdeel van de Penitentiare Inrichting Haaglanden. Om die reden was het alleen toegankelijk tijdens de jaarlijkse herdenking. Vanaf 7 september zijn bezoekers welkom in het gerestaureerde cellencomplex. Een vaste tentoonstelling, dodencel 601, films en voorwerpen geven dan een beeld van de geschiedenis, de verschillende groepen gevangenen en het gevangenisleven in deze belangrijkste Duitse gevangenis op Nederlands grondgebied.

Het Nationaal Monument Oranjehotel wordt op vrijdag 6 september geopend door Z.M. Koning Willem-Alexander. De opening wordt rechtstreeks uitgezonden door de NOS.

'Oranjehotel'

Al in de oorlog werd het complex 'Oranjehotel' genoemd. Een eerbetoon aan de verzetsmensen die er waren opgesloten. Onder hen zaten bekende mensen als de 'Soldaat van Oranje' Erik Hazelhoff Roelfzema, de Leidse hoogleraar Rudolph Cleveringa, priester Titus Brandsma, schrijver Simon Vestdijk en verzetsmensen Pim Boellaard, George Maduro en Corrie ten Boom. Samen met vele andere, minder bekende gevangenen wiens lot zou eindigen in vrijlating, deportatie naar andere gevangenissen of strafkampen, zoals Vught of Amersfoort of fusillade op de nabijgelegen Waalsdorpervlakte.

Ruim 250 gedetineerden, onder wie de vijftien Geuzen en drie Februaristakers – de achttien doden uit het gedicht van Jan Campert - werden zo via het Poortje in de gevangenis muur, afgevoerd naar de executieplaats. Maar niet alleen verzetsmensen, ook Joden, Jehova's getuigen, communisten en mensen die een economisch delict hadden gepleegd, zoals zwarthandelaren, werden in deze gevangenis opgesloten.

Verhalen over veerkracht, moed en incasseringsvermogen

Het Oranjehotel houdt de herinnering aan al die mensen levend. In het gerestaureerde cellencomplex laat het zien hoe oorlog en een rechtssysteem dat niet onafhankelijk is, kunnen leiden tot willekeur en extreme straffen. De tentoonstelling in de voormalige Dienstvertrekken besteedt aandacht aan de geschiedenis van het Oranjehotel met documenten, foto's objecten en films. De presentatie is gebaseerd op verhalen van oud-gevangenen die de bezoeker op verschillende plekken in audiofragmenten hoort. Een animatie illustreert het dagelijks leven in de gevangenis en in films vertellen advocaat

Gerard Spong en schrijver Adriaan van Dis over respectievelijk het rechtssysteem en de nasleep van oorlog in de volgende generaties. Ook de Waalsdorpervlakte komt aan bod. Vier originele kruizen die tot 1981 buiten op de fusilladeplaats stonden, zijn in een van de gangen te zien.

Bezoekers kunnen straks in een database gegevens opzoeken over oud-gevangenen. Hiervoor worden verschillende gegevens met elkaar gekoppeld zodat per gevangene een zo compleet mogelijk verhaal ontstaat. In het hart van het herinneringscentrum bevindt zich cel 601, een van de dodencellen. Deze cel werd direct na de oorlog in oorspronkelijke staat als stille getuige bewaard, inclusief de inscripties op de muren.

Van sluiting naar behoud en renovatie

De cellenbarakken zijn na de bevrijding direct weer in gebruik genomen. Eerst voor Duitse oorlogsmisdadigers, NSB-ers en collaborateurs. Later voor Nederlandse gevangenen. Plannen voor restauratie en herinrichting van het cellencomplex ontstonden in 2010, toen sluiting en zelfs sloop dreigde voor het voormalige Oranjehotel. Overcapaciteit maakte deze oude gevangencellen overbodig. Wat volgde was een lang traject van planvorming, lobbyen, financiering en de nodige bouwkundige uitdagingen om de oorspronkelijke cellenbarak om te vormen tot een publiek toegankelijk herinneringscentrum met winkel en een horecavoorziening.

Zes dagen per week geopend

Het Nationaal Monument Oranjehotel is zes dagen in de week geopend, van 11.00 tot 17.00 uur en richt zich op een breed publiek. Voor schoolklassen is in samenwerking met ProDemos een educatief programma ontwikkeld. De organisatie is in handen van een kleine staf en een groot aantal vrijwilligers.

Nieuw historisch onderzoek en boek over Het Oranjehotel

Voorafgaand aan de opening verschijnt het boek *Het Oranjehotel. Een Duitse gevangenis in Scheveningen* van Bas von Benda-Beckmann (uitgeverij Querido, € 24,99). In opdracht van het NIOD en de Stichting Oranjehotel deed de historicus onderzoek naar het dagelijks leven in de gevangenis, de bewakers en de achtergrond van de verschillende gevangenen. De resultaten van dit onderzoek vormen het uitgangspunt voor de vaste tentoonstelling in het herinneringscentrum.

Restauratie en inrichting van het Nationaal Monument is mogelijk dankzij bijdragen van vFonds, Nationale Postcode Loterij, Ministerie van VWS, Provincie Zuid-Holland, Gemeente Den Haag, Comité 4 en 5 mei en andere fondsen, bedrijven en instellingen.

Mededeling aan de redactie (niet voor publicatie)

Voorbezichtiging voor de pers:

Woensdag 4 september 2019, van 15.00 tot 17.00 uur, via hgramberg@oranjehotel.org

Boekpresentatie:

Donderdag 5 september 2019 van 16.30 tot 17.30 uur: aanmelden via
communicatie@niod.knaw.nl

Opening:

Vrijdag 6 september 2019. Aankomst Z.M. Koning Willem-Alexander om 15.00 uur.
Bij grote mediabelangstelling wordt bij de opening een beperking ingesteld. Media
ontvangen na sluiting van de accreditatie een persprogramma met nadere informatie.

Aanmelden voor de voorbezichtiging of Accrediatie voor de Opening is mogelijk tot
uiterlijk 3 september 12.00 uur per e-mail naar hgramberg@oranjehotel.org onder
vermelding van naam, functie en medium en bij welk moment u aanwezig wilt zijn.

Voor meer informatie:

Nationaal Monument Oranjehotel
Hans Gramberg, marketing en communicatie
Van Alkemadelaan 1258 / hoek Stevinstraat
2597 BP DEN HAAG
M. 06 127 65 373
hgramberg@oranjehotel.org
www.oranjehotel.org